

BILDANDE AV *Getingstalidens naturreservat*

Objektnummer	2005480
Län	Västernorrland
Kommun	Örnsköldsvik
Socken	Gideå
Fastighet	Del av Getingsta 2:9, fastighetsbildning pågår
Markägare	Staten genom naturvårdsfonden.
Förvaltare	Länsstyrelsen
Lägesbeskrivning	Cirka 6 kilometer SO om Björna
Ekon kartblad	19I 9i
Mittpunkt	x: 7047344 y: 1643840 (Rikets nät)
Areal [hektar]	70,0
Prod skogsmark [ha]	66,5
Naturtyper [ha]	Granskog 55
	Barrblandskog 11,5
	Impediment 3,5

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen i enlighet med 7 kap, 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 och 22 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm (1998:1252), att de föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser som framgår av detta beslut skall gälla beträffande naturreservatet.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller från den 20 juli 2006 även om de överklagas.

I enlighet med 2 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken mm, ansvarar länsstyrelsen för förvaltningen av reservatet.

Med stöd av 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken mm beslutar länsstyrelsen att fastställa bifogad skötselplan.

SYFTE

Området skyddas i syfte att bevara biologisk mångfald och en värdefull naturmiljö, närmare bestämt en naturskogsmiljö som har mycket av de strukturer, såsom döda stående och liggande träd, som är kännetecknande för ett naturligt fungerande skogsekosystem. Detta skall ske genom att låta granmiljöerna i huvudsak utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer.

Flera sällsynta eller hotade gammelskogsarter beroende av äldre träd och död ved har noterats i området, bland annat några exemplar av den hotade laven långskägg. Ett delsyfte med reservatet är att skydda dessa arter och deras livsmiljöer. I Västernorrland finns 90 procent av Sveriges kända långskäggsförekomster och länet har därigenom ett nationellt ansvar för artens överlevnad. I anslutning till långskäggsförekomsterna kan det komma att bli aktuellt med begränsade skogsskötselåtgärder för att gynna artens förekomst i reservatet (se vidare i skötselplanen, bilaga 2).

Syftet är även att, inom ramen för ovannämnda syfte, ge allmänheten möjlighet till friluftsliv. Besökare skall ges möjlighet att se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 uppföra byggnad eller annan anläggning.
- 2 bedriva täkt, anordna upplag, borra, spränga, schakta, gräva, muddra, utfylla, tippa eller på annat sätt skada mark och block.
- 3 dika, dikesrensa eller dämna.
- 4 anlägga väg, stig eller spång.
- 5 anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
- 6 avverka, fälla eller skada växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller utföra annan skogsvårdsåtgärd.
- 7 sprida kemiska bekämpningsmedel, kalk eller gödselmedel.
- 8 inplantera djur, växter eller andra organismer.
- 9 framföra motordrivna fordon annat än i samband med uttransport av skjutna älgar, varvid risken för skador på mark och vegetation ska minimeras.
- 10 upplåta mark för militär övningsverksamhet.
- 11 uppföra jaktorn utan länsstyrelsens tillstånd.

B. Föreskrifter om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla intrång enligt 7 kap 6 § miljöbalken.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- 1 upphuggning och markering av reservatsgränsen.
- 2 uppsättning av informationstavlor.
- 3 eventuella ringbarkningar eller motsvarande i syfte att gynna laven långskägg, se vidare skötselplanen.
- 4 undersökningar av mark, vatten, vegetation och djurliv.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
- 2 insamla mossor, lavar eller svampar med undantag för plockning av matsvamp.
- 3 genom grävning eller på annat sätt skada mark och block.
- 4 insamla eller föra bort insekter eller andra ryggradslösa djur.
- 5 klättra i boträd eller på annat sätt medvetet störa eller skada djurlivet.
- 6 framföra motordrivet fordon.
- 7 utföra vetenskapliga undersökningar som innebär markering av provytor eller annan åverkan inom reservatet utan länsstyrelsens tillstånd.
- 8 använda området för idrottsarrangemang utan länsstyrelsens tillstånd.
- 9 sätta upp skylt, tavla, affisch eller göra inskrift.

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för reservatets skötsel enligt fastställd skötselplan (bilaga 3).

Föreskrifterna under C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte nyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

SKÄLEN FÖR BESLUT

Sammanfattande beskrivning

Naturresevatet är beläget på berget Getingstaliden ca 6 km sydost om Björna. Det karaktäriseras av tämligen branta sluttningar, framförallt nordsluttningar, och ligger på 190-340 meters höjd över havet. En mindre skogsbäck rinner genom områdets västra del. Skogen i omgivningen är relativt hårt brukad och reservatet är nästan helt omgivet av hyggen upptagna i sen tid.

Skogarna i området domineras helt av granskog. Undantag finns bland annat på ett par

centralt belägna mindre höjder där tallen förekommer rikligare. Skogarna är dessutom olikåldriga och flerskiktade och i vissa partier finns ett påtagligt inslag av gamla träd, bland annat granar som är nära 300 år. Lövandelen är mestadels låg, men det förekommer mer lövrika partier, bland annat längst i väster där det står ett flertal grova aspar. I delar av reservatet är produktiviteten god vilket kan utläsas av frodvuxna granar och högorter i fältskiktet. Andra delar är mer senvuxna, med granar av höjdlägestyp. I stora delar av området finns ganska gott om äldre avverkningsstubbar och förmodligen har skogen blädats i början av 1900-talet för att därefter ha stått orörd.

Bevarandevärdena är framförallt knutna till reservatets nordsluttningar där granskogen har tydlig naturskogskaraktär. Bitvis råder riklig förekomst av död ved av olika slag, nedbrytningsstadier och dimensioner. Detta gäller speciellt i områdets västra del, inte minst utmed skogsbäcken. I nordost har gjorts flera fynd av den hotade laven långsskägg. Utöver långsskägg har ett 20-tal rödlistade arter hittats som ytterligare understryker områdets höga bevarandevärden. Huvudparten av dessa arter växer på granlågor till exempel lappticka, rosenticka, rynkskinn, blackticka och gränsticka. På asp växer lunglav tillsammans med arter som bårdlav, stuplav och luddlav.

Bland fåglar knutna till äldre skogar finns spårtecken efter både spillkråka och tretåig hackspett. Dessutom är lavskrika, orre och tjäder observerade.

Ärendets beredning

Getingstaliden uppmärksammades redan vid länets urskogsinventering 1979 men också vid skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering 1995. Vid den senare registrerades tre nyckelbiotoper omfattande totalt drygt 26 hektar. Länsstyrelsen har vid två tillfällen därefter låtit inventera området (M. Johansson 1996, G.Eriksson 1999). Området finns registrerat som ett naturvårdsobjekt (84110) vid länsstyrelsen.

Skogsgruppen i Örnsköldsviks Naturskyddsförening genomförde en inventering av delar av området 1995-09-30.

I Örnsköldsviks kommuns översiktsplan, reviderad 2003, anges att området utgör ett ekologiskt känsligt område som enligt miljöbalken 3 kap 3 § så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan skada miljön.

I februari 2002 anmäldes delar av området för slutavverkning och skogsvårdsstyrelsen inledde ett samråd med länsstyrelsen. Länsstyrelsen föreslog senare samma år Getingstaliden som ett naturreservatsobjekt för naturvårdsverket och 2003 bereddes området plats i den nationella områdesskyddsbudgeten. Värdering av skogsmarken gjordes i mars 2004 och förhandlingar inleddes under hösten. Staten förvärvade området i december samma år.

Vid remissbehandlingen har yttrande inkommit från Örnsköldsviks kommun som tillstyrker reservatets bildande. Under remissbehandlingen har, i enlighet med Sveriges geologiska undersöknings skrivelse från mars 2005 (01-266/2005), information hämtats från digitalt underlagsmaterial från mineralrättsregistret. Därvid har inga motstående intressen eller

andra försvårande omständigheter påträffats.

Länsstyrelsens bedömning

Området har tidigare påverkats av huggningar men sedan lång tid tillbaka har ytterst få skogsbruksåtgärder vidtagits i området. Sålunda har nybildning av skogsbiologiskt viktiga strukturer som äldre träd och död ved tillåtits och dessa utgör idag ett påtagligt inslag i området. Dessa värden är ovanliga i dagens av skogsbruk präglade landskap och av grundläggande vikt för att bevara livsformer knutna till områden med mer naturlig skogsdynamik. Naturvärdena i dessa miljöer är därför också oförenliga med konventionella skogsbruksmetoder och annan exploatering. Genom naturreservatsbildning undanröjs dessa hot och förutsättningarna för bevarande av naturskogsmiljön, med dess strukturer och därtill hörande arter, förbättras.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området samt att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill klaga över detta beslut skall skriva till Regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen, Kultur- och naturavdelningen, 871 86 HÄRNÖSAND.

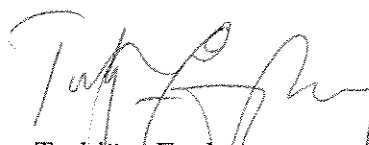
Skrivelsen skall ha kommit in inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. I skrivelsen skall anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Torbjörn Engberg telefon 0611-34 92 68, fax 0611-34 93 77.

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling samt i Örnköldsviks allehanda och i Tidningen Ångermanland.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även deltagit Eva Carron, avdelningschef Kultur- och Naturavdelningen, Britt-Marie Lindström, sektionschef naturvård, och Göran Lundström, förste länsassessor.

Sten-Olov Altin
ställföreträdande landshövding

Torbjörn Engberg
naturvårdshandläggare

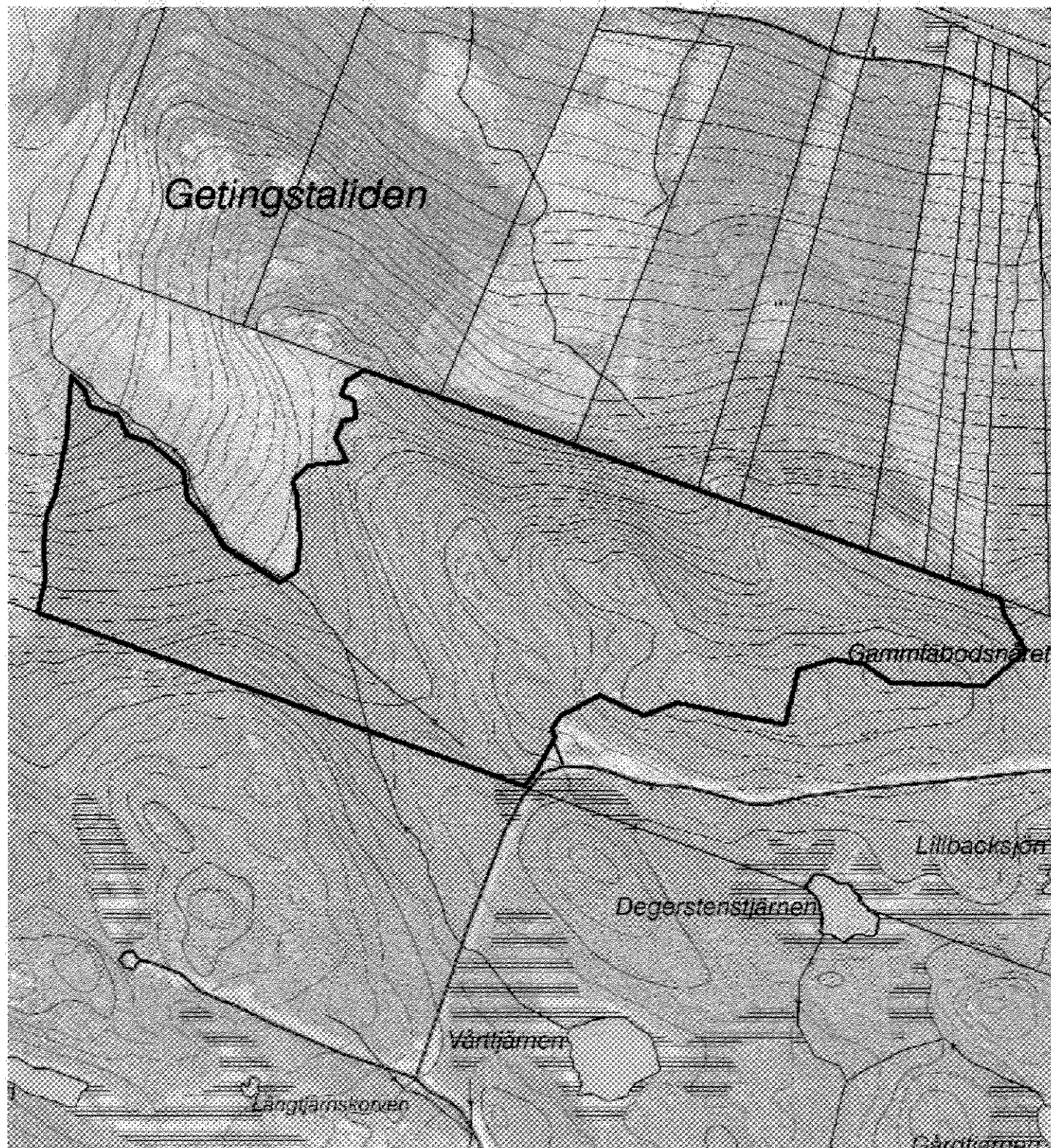
Bilagor

1 Beslutskarta

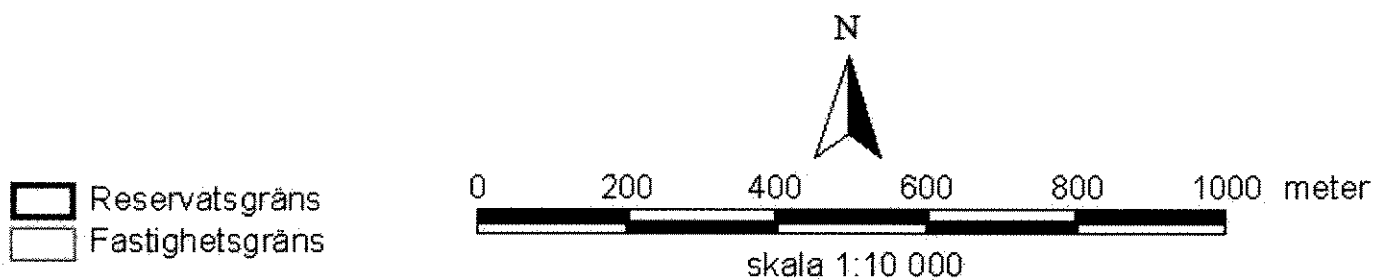
2 Sändlista

3 Skötselplan

Beslutskarta, Getingstalidens naturreservat

© Lantmäteriet, 2006. Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188-Y

Skötselplan för *Getingstalidens naturreservat*

Denna skötselplan används lämpligast tillsammans med det beslut som utgör grunden för denna skötselplan. I beslutet återfinns viktig information såsom beslutsmening, syfte, föreskrifter och en sammanfattande beskrivning av området.

BESKRIVNINGSEDEL

Historisk markanvändning

Skogen har troligtvis brukats lågintensivt under lång tid och det förekommer gott om spår av plockhuggning i form av gamla avverkningstubbar. Den rikliga förekomsten av kontinuitetskrävande arter indikerar dock att uttagen överlag har varit relativt försiktiga med många kvarlämnade träd. Majoriteten av avverkningsspåren tycks vara från början av 1900-talet och sannolikt har området stått orört sedan dess. I området finns en äldre fäbodlämning (se nedan) och skogsbyte har troligen förekommit.

Kulturmiljövården

Det finns en gammal fäbodlämning inom ett 140x80 meter stort område (Raä 177:1, Gideå sn, se skötselkartan). Lämningen består av ett spismursröse, några gropar, ett par avplanade, röjda ytor samt diffusa terrasserings. Lokalt kallas området Gammfäbodsnåret. I området finns flera stigar som troligen har sina rötter i fäbodepoken.

Friluftsliv

Området besöks i ringa omfattning av allmänheten.

Servitut och samfälligheter

Vid tiden för denna reservatsbildning förhandlar staten med Holmen om rätten att utnyttja skogsbilvägen upp till reservatet. Samtidigt pågår diskussioner med Telia, som äger bommen vid vägens början, om möjligheten att ha bommen öppen under delar av året, alternativt att flytta bommen.

Jakt

I samband med att staten köpte det blivande reservatet slöts ett avtal om nyttjanderätt till all jakt mellan staten och den dåvarande markägaren. Detta avtal löper till 2010-06-30 och förlängs med en avtalsperiod i sänder, förutsatt att det inte sägs upp senast sex månader före avtalstidens utgång.

I avtalet förbinder sig jakträttshavaren att följa de föreskrifter som anges för naturreservatet.

Av avtalet och föreskrifterna framgår att jaktorn ej får uppföras utan länsstyrelsens tillstånd samt att uttransport av älgar med mindre banddriven älgdragare/fyrhuling skall göras så att risken för markskador och spårbildning minimeras.

Enligt jakträttsupplåtelsen är det inte tillåtet att röja siktgator i reservatet.

När älgjakt pågår i reservatet bör ett anslag sättas upp vid informationstavlan vid parkeringen.

PLANDEL

Gränser

Reservatet skall märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) genom målning på träd inom reservatet i gränsgatan och uppsättning av stolpar med reservatsbricka i gränsvinklar och där det är naturligt för besökare att korsna reservatsgränsen.

Brand

Om spontan brand uppkommer inom reservatet bör släckning inriktas mot naturliga avgränsningar och mot reservatets ytterkanter om räddningschefen anser att branden härmed slutligen kan bekämpas. All eventuell brandbekämpning skall ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

Tillsyn

Länsstyrelsen utser en praktiskt ansvarig för tillsyn av information samt efterlevnad av reservatsbestämmelser. Uppdraget regleras i avtal.

Indelning i skötselområden

Området har indelats i två skötselområden, vilka båda innefattar hela reservatet, se bilagd skötselkarta.

Skötselområde 1

Skogsmark

Mål

Att låta skogsmiljöerna utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer med de strukturer, såsom gamla träd och döda stående och liggande träd, som är kännetecknande för ett naturligt fungerande skogsekosystem.

Åtgärder

I dagsläget är det inte aktuellt med andra åtgärder förutom uppföljning.

Det finns forskning som söker utröna huruvida en utglesning av skogsbestånd i vissa fall skulle kunna ge en lokal tillväxthöjning hos långskägg och även skapa nya växtplatser. Detta kan ske genom att mindre trädgrupper ringbarkas och/eller enstaka träd fälls för att på sikt skapa en luckigare och ljusare beståndsstruktur. Även om inte så är fallet i dagsläget skulle det i en framtid kunna bli aktuellt att genomföra denna typ av åtgärder i reservatet. Innan några åtgärder påbörjas skall forskare kontaktas för samråd kring hur eventuell utglesning av bestånd och

uppföljning av populationsutvecklingen för långskägg bäst genomförs. Den döda ved som bildas lämnas i reservatet.

Skötselområde 2

Friluftsliv

Mål

Att låta området vara fortsatt tillgängligt för allmänheten. Dessutom skall besökarna ges vederhäftig naturskogsinformation.

Åtgärder

■ Vägvisning

Vägvisningsskyltar sätts upp vid avtagsvägen i Getingsta (förutsätter att staten ges möjlighet att utnyttja skogsbilvägen samt att bommen vid vägens början kan hållas öppen under delar av året - förhandling med Holmen och Telia pågår).

■ Parkeringsplats

En parkeringsplats anläggs vid den befintliga vändplanen vid reservatets södra spets (förutsätter att staten ges möjlighet att utnyttja skogsbilvägen samt att bommen vid vägens början kan hållas öppen under delar av året - förhandling med Holmen och Telia pågår).

■ Information på hemsida

En beskrivning av området läggs ut på länsstyrelsens hemsida.

■ Informationstavla

En informationstavla sätts upp vid den tilltänkta parkeringsplatsen.

Inga ytterligare åtgärder förutom tillsyn. Inga sopbehållare sätts ut inom reservatet, utan besökare anmodas att ta med sitt avfall hem igen.

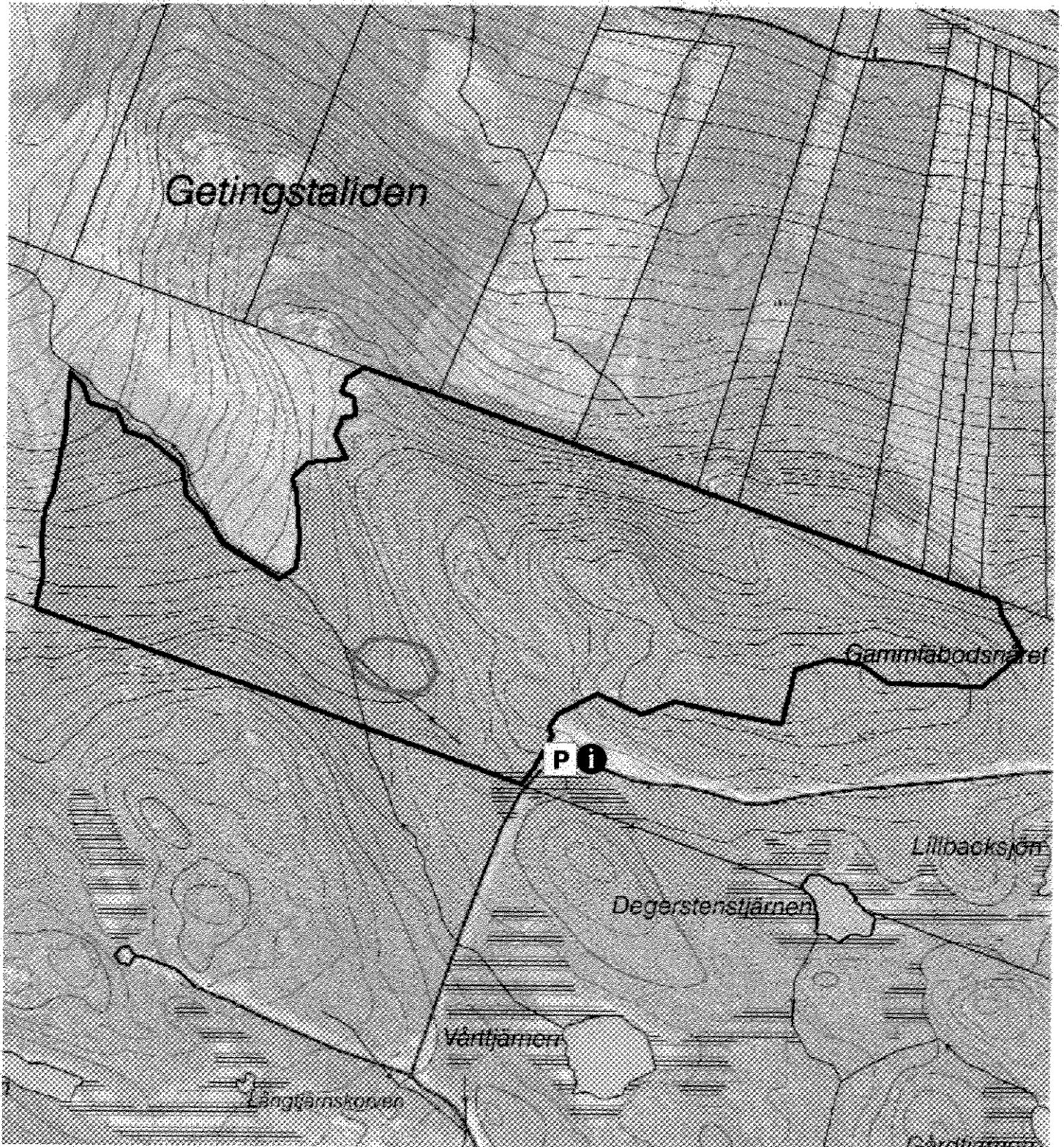
Sammanfattning och prioritering av åtgärder

prio	Åtgärd	Skötsel- omr	Start	Intervall	Finansiering
1	Informationstavla	2	2006	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Information på hemsida	2	2006	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Parkeringsplats	2	2006	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Vägvisning	2	2006	engångsåtgärd	reservatsanslag

Uppföljning

Uppföljning av reservatets syfte och gynnsam bevarandestatus för miljöer och arter är en prioriterad uppgift för reservatsförvaltningen, förutom de åtgärder som anges ovan. Inventering av långskägg bör göras med i storleksordningen 10 års mellanrum för att konstatera eventuella utvecklingstrender.

Skötselkarta, Getingstalidens naturreservat

© Lantmäteriet, 2006. Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188-Y

- P** Parkering
- i** Informationstavla
- Fåbodelämnning
- Reservatsgräns, skötselområde 1 & 2
- Fastighetsgräns

